

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 9 hallituksen esityksen johdosta laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 29 päivänä huhtikuuta 1981 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 53 laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Asian johdosta ovat olleet kuultavina osastopäällikkö Altti Aurela, hallitusneuvos Heimer Sundberg, hallitussihteeri Tuulikki Haikarainen ja matemaatikko Maarit Hätönen sosiaali- ja terveysministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Paavo Nikula ja lainsäädäntöneuvos Jukka Laaksonen oikeusministeriöstä, oikeusneuvos Per Lindholm korkeimmasta oikeudesta, vakuutusylihuomari Juha-Veikko Hiekkaranta vakuutus-oikeudesta, neuvotteleva virkamies Pekka Tuomisto valtiovarainministeriöstä, toimistopäällikkö Lasse Arvela verohallituksesta, toimitusjohtaja Pentti Virtanen Tapaturmavakuutuslaitosten Liitosta, asiantuntijalääkäri Markku Toropainen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, sosiaaliasiainsihteeri Veikko Simpanen Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitosta, sosiaaliasiainsihteeri Kai Libäck Akavasta, sosiaalipoliittinen sihteeri Jukka Vainio Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta, johtaja Seppo Riski Suomen Työnantajain Keskusliitosta, filosofian maisteri Veikko Savela Liiketyönantajain Keskusliitosta ja agronomi Pentti Saarimäki Maataloustuottajain Keskusliitosta. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esitykseen sisältyvissä lakiehdotuksissa esitetään muutoksia tapaturmavakuutuslain mukaan maksettavien etuuksien määrätymissäännöksiin ja tapaturmavakuutuksen oikeusturvajärjestelmään. Vamman tai sairauden seuraamuksia arvosteltaessa siirryttäisiin lääketieteellisestä arviointitavasta muualla sosiaalivakuutuksessa käytettävään taloudelliseen arviointitapaan. Työkyvyttömyysmäärittelmä olisi samansisältöinen kuin työntekijäin eläkelaisa. Päivärahakorvaus korotettaisiin työntekijän

bruttopalkan tasolle. Elinkorko muutettaisiin tapaturmaeläkkeeksi ja sen tasoa nostettaisiin. Huoltoeläke muutettaisiin perhe-eläkkeeksi. Ansionmenetyskorvausten tason korottaminen liittyy hallituksen esitykseen n:o 54, jossa ehdotetaan muun muassa näiden korvausten saattamista saajan veronalaiseksi tuloksi. Paitsi menetystä ansiosta suoritettaisiin työntekijälle korvausta vamman tai sairauden aiheuttamasta yleisestä haitasta. Tämä maksettaisiin haittalahana, joka määrättäisiin haittaluokituksen perusteella. Tapaturmavakuutuksen oikeusturvajärjestelmää ehdotetaan muutettavaksi vastamaan muiden sosiaalivakuutuksen osa-alojen oikeusturvajärjestelmiä. Esityksessä ehdotetaan myös eräitä teknisluontoisia muutoksia tapaturmavakuutuslakiin ja eräisiin siihen liittyviin lakeihin. Esitys liittyy osana sosiaaliturvaa koskeviin muutoksiin, jotka sisältyvät kuluvan vuoden tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun. Uudistus on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1982 alusta lukien.

Saadun selvityksen perusteella ja hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia pääosin tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina, minkä vuoksi valiokunta tapaturmavakuutuslain muutoksenhakua koskevia säännösehdoituksia lukuunottamatta on asettanut lakiehdotusten hyväksymisen kannalle.

Hallituksen esityksessä tapaturmavakuutuslakia ehdotetaan muutettavaksi muun muassa siten, että luotaisiin tapaturmavakuutusasioita varten uusi ensimmäinen muutoksenhakuaste, tapaturmalautakunta, ja samalla kielletäisiin muutoksenhaku toisen valitusasteen, vakuutus-oikeuden, päätöksistä korkeimpaan oikeuteen. Valiokunnan mielestä on tarkoituksenmukaista perustaa hallituksen esityksessä ehdotettu uusi muutoksenhakuelin. Sitä vastoin valiokunta katsoo, että vakuutus-oikeuden päätöksistä tulisi edelleen voida valittaa korkeimpaan oikeu-

teen tapauksissa, joissa korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan. Valiokunta ehdottaa, että tapaturmavakuutuslain 5 luvun säännöksiin tehtäisiin tätä tarkoittavat muutokset. Säännösten selkiyttämiseksi valiokunta ehdottaa samalla lakitekstin pykäläjaotusta muutettavaksi esitettyä johdonmukaisemmaksi ja lisättäväksi lukuun uudet 53 d ja 53 e pykälät. Niin ikään valiokunta ehdottaa näihin säännöksiin vähäisiä teknisluonteisia muutoksia.

Valiokunta katsoo, että tapaturmavakuutukseen ehdotettuun haittarahaan tai päivärahaan ei sisälly korvausta esimerkiksi vahingonkorvauslaissa ja liikennevakuutuslaissa säädetystä kivusta ja särystä. Näin ollen haittarahakorvausta ei tulisi ottaa huomioon muun muassa näiden lakien perusteella kivusta ja särystä tuomittaviin vahingonkorvauksiin.

Valiokunta pitää tärkeänä, että nyt uudistettavan tapaturmavakuutuslain soveltamiskäytännön seurataan erityisesti vakuutettujen kannalta ja epäkohtien ilmetessä tehdään tarvittavat muutosehdotukset lakiin. Erityisesti valiokunta

kiinnittää huomiota tapaturmavakuutuslain haittaluokitusprosentteihin ja tapaturmaeläkkeen tasoon sekä lain 65 a §:ssä säädettyyn tietojenantovelvollisuuteen. Valiokunta korostaa, että tapaturmavakuutuslainsäädäntö on säädetty vakuutettujen eduksi ja tämä tulee edelleen ottaa myös käytännön ratkaisutilanteissa huomioon siten, että epäselvissä tapauksissa asia päätetään vakuutetun eduksi.

Hyväksyessään lakiehdotukset valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin koko sosiaalivakuutuslainsäädännön oikeussuojajärjestelmän uudistamiseksi yhtenäiselle pohjalle ja antaa eduskunnalle tarvittavat lainmuutosehdotukset.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvät toinen, kolmas ja neljäs lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomina, ja että ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/48) 45 §, muutetaan 2 §, 4 §:n 1 momentin johdantokappale, 5 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale, 6 §, 7 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 3 momentti, 18, 19, 20 ja 21 §, 22 §:n 1 momentti, 23, 24 ja 25 §, 26 §:n 1 momentti, 28 §, 38 §:n 2 momentti, 39 §:n 3 momentti, 41 §:n 1 ja 5 momentti, 42, 43 ja 44 §, 46 §:n 1 ja 2 momentti, 47 §:n 1 ja 2 momentti, 49 ja 50 §, 51 §:n 1 momentti, 53 ja 54 §, 54 a §:n 1 ja 2 momentti sekä 60 §,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale sekä 14 §:n 1 momentti 20 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (695/68), 6 § ja 7 §:n 1 momentti 16 päivänä kesäkuuta 1950 annetussa laissa (286/50), 16 §:n 1 momentti ja 20 § 23 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa (956/71), 18 ja 19 § sekä 26 §:n 1 momentti 7 päivänä marraskuuta 1958 annetussa laissa (440/58), 23 § osittain muutettuna 28 päivänä maaliskuuta 1980 annetulla lailla (238/80), 47 §:n 1 momentti 23 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa (1050/76), 53 § muutettuna 30 päivänä huhtikuuta 1959, 13 päivänä maaliskuuta 1964 ja 10 päivänä helmikuuta 1965 annetuilla laeilla (205/59, 137/64 ja 58/65), 54 a § 17 päivänä tammikuuta 1958 annetussa laissa (15/58) ja 60 § muutettuna mainitulla 23 päivänä joulukuuta 1971 annetulla lailla ja 29 päivänä joulukuuta 1976 annetulla lailla (1105/76), sekä

lisätään 14 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 20 päivänä joulukuuta 1968 annetulla lailla ja 19 päivänä joulukuuta 1969 annetulla lailla (812/69), uusi 4 momentti, 16 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 23 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2, 3, 4 ja 5 momentti siirtyvät 3, 4, 5 ja 6 momentiksi, lakiin uusi 18 a, 53 a, 53 b, 53 c, 53 d, 53 e ja 65 a § seuraavasti:

2, 4—7, 14, 16—18 a, 19—26, 28, 38, 39,
41—44, 46, 47 ja 49—51 §
(Kuten hallituksen esityksessä.)

53 §

Tapaturmavakuutusasioissa toimivat muutoksenhaikeliminä tapaturmalautakunta (poist.), vakuutusosoikeus ja korkein oikeus.

(2—6 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

53 a §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Joka ei tyydy tapaturmalautakunnan (poist.) päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusosoikeudelta kirjallisella valituksella 1 momentissa säädettyssä ajassa päätöksen tiedoksi saatuaan.

Joka katsoo, että tämän lain perusteella määrätyn maksun maksuunpano on ollut lain tai sopimuksen vastainen, saa siitä tehdä kirjallisen perustevalituksen tapaturmalautakunnalle viimeistään kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu. Jos sellainen vali-

tus tehdään ulosmittauksen johdosta, on lisäksi voimassa, mitä verojen ja maksujen ulosotossa on perustevalituksesta säädetty.

Joka ei tyydy tapaturmalautakunnan 3 momentissa mainitussa asiassa antamaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusosoikeudelta kirjallisella valituksella 1 momentissa säädettyssä määräajassa.

(5 ja 6 mom. poist.)

53 b §

Vakuutusosoikeuden päätökseen, mikäli siinä on ratkaistu kysymys siitä, oikeuttaako ruumiinvamma, sairaus tai kuolema tämän lain mukaiseen korvaukseen tai siitä, kenen on korvaus suoritettava, sekä vakuutusosoikeuden perustevalitukseen antamaan päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta valittamalla, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskäärin 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valituslupan.

Edellä 6 §:n 2 kohdassa tarkoitetun henkilön oikeutta perhe-eläkkeeseen koskeva vakuutusosoikeuden päätös on lopullinen, ei kuiten-

kaan siltä osalta kuin kysymys on 1—5 §:ssä säädettyistä korvattavuuden edellytyksistä.

Haettaessa muutosta vakuutus oikeuden päätökseen on soveltuvin osin noudatettava, mitä oikeudenkäymiskaaren 30 luvussa on säädetty muutoksenhausta hovioikeuden ratkaisuun. Määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen on 60 päivää siitä päivästä, jona valittaja on saanut tiedon vakuutus oikeuden päätöksestä.

53 c §

Mitä 42 §:ssä on säädetty puhevallan käytämisestä tämän lain mukaista korvausta koskevassa asiassa, on vastaavasti voimassa haettaessa muutosta vakuutuslaitoksen, tapaturmalautakunnan tai vakuutus oikeuden päätökseen.

Milloin tapaturmalautakunnan päätöksestä tehtyä valitusta ei ole jätettävä tutkimatta tai hylättävä, on vastapuolelta vaadittava vastaus viran puolesta.

(3 mom. kuten hallituksen esityksen 53 a §:n 5 mom.)

53 d § (uusi)

Vakuutuslaitoksen tai tapaturmalautakunnan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu, jollei asianomainen muutoksenhakuelin toisin määrää.

Jos vakuutuslaitoksen tai tapaturmalautakunnan päätös on perustunut väärään tai puutteelliseen selvitykseen, vakuutus oikeus voi, jos on kysymys korvauksen suuruudesta, sanotussa lainkohdassa asetetun määräajan päätyttyä vakuutuslaitoksen esityksestä tai sen hakemuksesta, jota asia koskee, kuultuaan muita asianosaisia poistaa päätöksen ja ottaa tai määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi.

53 e § (uusi)

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksen 53 b §:n 2 ja 3 mom.)

54 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Jos tapaturmalautakunnalle, vakuutus oikeudelle tai korkeimmalle oikeudelle määräajassa annettava valitus tai muu kirjelmä on saapunut perille tämän ajan päättymisen jälkeen, voidaan se tästä huolimatta, 1 momentissa mainituin edellytyksin, ottaa tutkittavaksi.

54 a, 60 ja 65 a §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 1981

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja M. Puhakka, varapuheenjohtaja Kauppi ja jäsenet Alppi, Halonen, Joutsenlahti, Juntumaa, Kauppinen, Pe-

sola, Pokka, Saarikoski, Stenius-Kaukonen ja Zilliacus sekä varajäsenet Hyryn kangas, Louvo, Peltola, Raudasoja ja Valtonen.

Vastalauseita

I

Tapaturmavakuutuslain muutos sisältyy Pekasen tulopoliittisen kokonaisratkaisun sosiaali-

pakettiin. Samoilla perusteilla kuin sairausvakuutuslain kohdalla en ole voinut hyväksyä

esityksen keskeistä sisältöä tapaturman perusteella maksettavien päivärahajon ja eläkkeiden saattamiseksi kokonaan veronalaiseksi tuloksi. Esitys on nähtävä nimenomaan viime vuosina harjoitettuun vero- ja maksupolitiikkaan liittyvänä hankkeena kiristää vähävaraisten ihmisten verotusta, jotta pääoman verotuksen keventämistä voidaan jatkaa. Pitemmällä tähtäimellä tarkoituksena on estää nykyistä oikeudenmukaisemman tulonjaon toteuttaminen maassamme.

Tapaturmavakuutuksessa vakuutettujen nettoedut vähenevät hallituksen esityksen johdosta päivärahajon osalta 90 miljoonaa markkaa ja eläkkeiden osalta 10 miljoonaa markkaa. Tätä heikennystä on turha puolustella "ylikompensaatioiden" leikkaamisella suurituloisilta, kun tapaturmapäivärahajon saajista 79 prosentilla yksinäisistä työansio oli alle 4 000 markkaa kuukaudessa ja 92 prosentilla perheellisistä alle 5 000 markkaa kuukaudessa.

Työhön liittyvässä tapaturmassa on vahingoittuneelle maksettava täysi korvaus ansionmenetyksestä työkyvyttömyyden ajalta ja taattava myös riittävä vähimmäistoimeentulo vahingoittuneelle ja hänen perheelleen. Siksi päivärahana tulisi maksaa vähimmäispäiväraha 60 markkaa korotettuna yhdellä promillella yli 25 000 markan menevän työtulon osalta. Ylisuurten korvausten estämiseksi tulee päivärahalle asettaa 120 markan katto. Päivärahan lisäksi maksettaisiin 10 markan suuruinen lapsikorotus.

Tapaturmaeläkkeenä on korvattava tapaturmasta johtuva ansiotulojen pieneneminen. Tapaturmaeläkkeen katto tulee asettaa 4 000 markkaan kuukaudessa. Tapaturman perusteella maksettavat päivärahat ja eläkkeet olisivat kokonaan verotonta tuloa ja ne tulee sitoa indeksin.

Kiristyskeinona verotuksen läpiviemiselle on käytetty tapaturmavakuutuslakiin liittyvien il-

meisten epäkohtien korjaamisen jarruttamista. Vasta nyt toteutetaan hankkeita, jotka ovat olleet vireillä jo vuosikymmenen. Tärkein näistä on haitta-asteen muuttaminen puhtaasti lääketieteellisestä ammatillisesti eli ansiotason alenemista mittaavaksi.

On huolehdittava siitä, että työkyvyn ja ansiotulojen alentumista tapaturman johdosta määrättäessä tästä määrittelystä ei muodostu keinoa, jolla vakuutusyhtiöt voivat painostaa vahingoittuneelle myönnettäviä etuuksia mahdollisimman alhaiselle tasolle.

Toinen periaatteellisesti tärkeä uudistus on haittarahan ja eräiden muiden lisien maksaminen vahingoittuneelle korvauksena niistä vaikeuksista, joita vammasta voi aiheutua perhe-elämässä, virkistys- ja harrastustoiminnassa tai osallistumisessa yhteiskuntaelämään. Täyden haittarahan määrä olisi nostettava hallituksen esittämästä 60 prosentista 100 prosenttiin vähimmäisvuosityöansioista, joka on 20 000 markan luokkaa. Haittarahan määrän tulisi olla ensimmäisessä haittaluokassa 5 prosenttia ja kasvaa tasavälein 5 prosenttia kerrallaan täyteen 100 prosenttiin 20. haittaluokassa. Haittaluokkien määrittelyssä on huolehdittava siitä, että pääosa haittarahoista ei sijoitu alhaisiin haittaluokkiin. Haittarahan saajalla tulee aina olla valinnan mahdollisuus kerta- ja jatkuvan korvauksen välillä. Vamman pahentumisen vuoksi työntekijällä tulisi olla aina oikeus saada uuden haittaluokan mukaista korvausta.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallituksen esitykseen sisältyvät toinen, kolmas ja neljäs lakiehdotus hyväksyttäisiin valiokunnan mietinnön mukaisina, ja

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/48) 28 ja 45 §,

muutetaan 2 §, 4 §:n 1 momentin johdantokappale, 5 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale, 6 §, 7 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 3 momentti, 18, 19, 20 ja 21 §, 22 §:n 1 momentti, 23, 24 ja 25 §, 26 §:n 1 momentti, (poist.) 38 §:n 2 momentti, 39 §:n 3 momentti, 41 §:n 1 ja 5 momentti, 42, 43 ja 44 §, 46 §:n 1 ja 2 momentti, 47 §:n 1 ja 2 momentti, 49 ja 50 §, 51 §:n 1 momentti, 53 ja 54 §, 54 a §:n 1 ja 2 momentti sekä 60 §,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 momentti ja 2 momentin johtokappale sekä 14 §:n 1 momentti 20 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (695/68), 6 § ja 7 §:n 1 momentti 16 päivänä kesäkuuta 1950 annetussa laissa (286/50), 16 §:n 1 momentti ja 20 § 23 päivänä joulukuuta 1971 annetussa (956/71), 18 ja 19 § sekä 26 §:n 1 momentti 7 päivänä marraskuuta 1958 annetussa laissa (440/58), 23 § osittain muutettuna 28 päivänä maaliskuuta 1980 annetulla lailla (238/80), 47 §:n 1 momentti 23 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa (1050/76), 53 § muutettuna 30 päivänä huhtikuuta 1959, 13 päivänä maaliskuuta 1964 ja 10 päivänä helmikuuta 1965 annetuilla laeilla (205/59, 137/64 ja 58/65), 54 a § 17 päivänä tammikuuta 1958 annetussa laissa (15/58) ja 60 § muutettuna mainitulla 23 päivänä joulukuuta 1971 annetulla lailla ja 29 päivänä joulukuuta 1976 annetulla lailla (1105/76), sekä

lisätään 14 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 20 päivänä joulukuuta 1968 annetulla lailla ja 19 päivänä joulukuuta 1969 annetulla lailla (812/69), uusi 4 momentti, 16 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 23 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2, 3, 4 ja 5 momentti siirtyvät 3, 4, 5 ja 6 momentiksi, lakiin uusi 18 a, 53 a, 53 b, 53 c, 53 d, 53 e ja 65 a § seuraavasti:

2 ja 4—7 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

14 §

(1 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

Siitä riippumatta, mitä 1 momentissa on säädetty, työntekijälle korvataan työtapaturman aiheuttamaksi epäillystä vammasta tai ammattitaudin selvittämisestä aiheutuneet 41 §:n 5 momentissa tarkoitetut perustellut ja tarpeelliset lääkärintutkimuskulut, vaikka vamma tai sairaus ei osoittaudukaan korvattavan työtapaturman aiheuttamaksi tai korvattavaksi ammatitautiksi. (Poist.)

16 §

Päivärahan, tapaturmaeläkkeen ja perhe-eläkkeen suuruus määräytyvät (poist.) siten, että

1) päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, 60 markkaa, lisätyn yhdellä promilalla työntekijän verotuksessa, asetuksella säädettävänä kalenterivuotena todettujen työtulojen siitä osasta, joka ylittää 25 000

markkaa, kuitenkin enintään 120 markkaa. Jos työntekijällä työkyvyttömyyden alkaessa oli ja edelleen on huollettavana 16 vuotta nuorempi oma tai puolisonsa lapsi tai otto- tai kasvattilapsi, päivärahaan suoritetaan kunkin lapsen osalta 10 markan suuruinen lapsikorotus;

2) tapaturmaeläkkeenä korvataan työntekijän ansionmenetys siten, että se on työntekijän vuosityöansion suuruinen, kuitenkin enintään 4 000 markkaa kuukaudessa, jos työntekijä on täysin kykenemätön tekemään työtään. Vuosityöansio lasketaan tällöin työkyvyttömyyttä edeltäneenä vuonna toimitetussa verotuksessa todettujen, verolla vähennettyjen ja palkka-indeksillä tarkistettujen työtulojen perusteella. Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tai muutoin tulee selvitetyn, että mainittu työtulo on poikkeuksellisesta syystä ollut alhaisempi kuin hänen työtulonsa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa työtuloa oli pidettävä vakiintuneena, työntekijän työtulo arvioidaan sellaisen keskimääräisen työansion mukaan, joka

hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Jos tulee selvitetyn, että työtulo on poikkeuksellisesta syystä vastaavalla tavalla korkeampi kuin edellä mainittu vakiintunut työansio, työtuloa voidaan samalla tavoin alentaa;

3) perhe-eläke on vuodessa leskelle tai täys-
orvolle 30 prosenttia ja lapselle tai muulle
omaiselle 15 prosenttia edellä 2 kohdan mu-
kaisesti lasketusta vuosityöansiosta.

Haittaraha on vuodessa 6 momentin mukai-
sen vuosityöansion vähimmäismäärän suurui-
nen.

17 ja 18 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

18 a §

(1 ja 2 mom. kuten valiokunnan mietin-
nössä.)

Haittarahan suuruus määräytyy työntekijälle
vamman haittaluokan perusteella alla olevan
taulukon mukaan.

Haitta- luokka	Määrä prosentteina vuosityöansion vähimmäis- määrästä	Haitta- luokka	Määrä prosentteina vuosityöansion vähimmäis- määrästä
1	5	11	55
2	10	12	60
3	15	13	65
4	20	14	70
5	25	15	75
6	30	16	80
7	35	17	85
8	40	18	90
9	45	19	95
10	50	20	100

(Poist.) Työntekijällä on oikeus valita,
ottaako hän *haittarahan* kertakaikkisena vai
jatkovana *korvauksena*. Kertakorvaus lasketaan
haittarahan pääoma-arvoa vastaavaksi pääomak-
si työntekijän ikä huomioon ottaen. Sosiaali-
ja terveysministeriö antaa tarvittaessa tarkem-
mat määräykset haittarahan kertakorvauksen
laskemisesta.

Jos haittaluokkaa myöhemmin vamman pa-
hentumisen takia olisi korotettava (*poist.*),
työntekijällä on oikeus saada uudelleen haitta-
rahaa muuttuneiden olosuhteiden mukaisesti.
Maksettavasta haittarahasta on kuitenkin täl-
löin vähennettävä maksettua pääoma-arvoa vas-
taava haittarahan määrä.

(6 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

19—26 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

28 §

(*Poist.*)

38, 39, 41—44, 46, 47, 49—51, 53, 53 a,
53 b, 53 c, 53 d, 53 e, 54 ja 54 a §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

60 §

Tämän lain 11 ja 12 §:ssä, 16 §:n 1, 3 ja
6 momentissa, 20 §:n 1 ja 2 momentissa
sekä 53 §:n 5 momentissa säädettyjä markka-
määriä tarkistetaan kalenterivuositain maan
yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutos-
ten johdosta sen palkkaindeksin mukaan, joka
vuositain vahvistetaan työntekijäin eläkelain
(395/61) 9 §:n soveltamista varten. Tarkiste-
tut markkamäärät pyöristetään siten, että
20 §:n 2 momentissa säädetty markkamäärä
pyöristetään lähimmäksi tädeksi 10 penniksi,
saman pykälän 1 momentissa säädetty markka-
määrä lähimmäksi tädeksi markaksi, 12 §:ssä
säädetty markkamäärät lähimmäksi tädeksi
kymmeneksi markaksi, 11 §:ssä, 16 §:n 1,
3 ja 6 momentissa sekä 53 §:n 5 momentissa
säädetty markkamäärät lähimmäksi tädeksi
sadaksi markaksi.

(2—6 mom. kuten valiokunnan mietin-
nössä.)

65 a §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 1981

Marjatta Stenius-Kaukonen

II

Tapaturmavakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muutosesityksessä ehdotetut materiaalistien säännösten uudistusehdotukset ovat asianmukaisia ja kannatettavia. Sen sijaan katson, että nykyisen tapaturmavakuutuslain muuttamista koskevan ehdotuksen 65 a § poikkeaa jyrkästi tähänastisen lainsäädännön ja oikeusjärjestyksen normeista.

Ehdotukseen sisältyvät tapaturmavakuutuslain 65 a §:n säännökset eivät vastaa käsitystämme lääkärin salassapitovelvollisuuden sisällöstä. Ehdotuksen 65 a §:n mukaan valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomaisen tai laitoksen, julkisessa virassa oleva lääkäri, sairaala, eläketurvakeskus sekä lakisääteistä vakuutusta harjoittava vakuutus- tai eläkelaitos olisi velvollinen pyynnöstä antamaan vakuutuslaitokselle sekä muutoksenhakuviranomaiselle maksutta kaikki hallussaan olevat käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot. Ehdotuksen mukaan sama koskisi työnantajaa ja työpaikkaterveydenhuollosta vastaavaa lääkäriä, jolla on tämän toimensa perusteella hallussaan vahingoittuneen terveydentilaa koskevaa aineistoa.

Emme voi hyväksyä näin laajaa tietojen ja selvitysten antamisvelvollisuutta, koska tällöin tapaturmavakuutusjärjestelmän toteuttajille annettaisiin rajoittamattomat valtuudet saada ei yksinomaan viranomaisilta, vaan myös erilaisilta laitoksilta ja yhteisöiltä sekä työnantajilta, jopa yksityisiltä sairaaloilta ja itsenäistä lääkärin ammattia harjoittavilta henkilöiltä kaikki heidän hallussaan olevat käsiteltävän asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot ja selvitykset. Näin määriteltynä tietojensaantioikeus saattaisi johtaa mm. lääkäriltä tai aivan sivulliseltakin henkilöltä luottamuksellisesti saatujen tietojen, jopa vakuutettuja itseään koskemattomienkin tietojen joutumiseen tapaturmavakuutuslaitoksen ja sen toimihenkilöiden tietoon vakuutetun täysin tietämättä tai hänen tietojen antamista nimenomaisesti vastustaessaankin.

Lakiesityksessä perustellaan ehdotettuja tapaturmavakuutuslain 65 a §:n säännöksiä vastaavilla työntekijäin eläkelain 17 §:n 2 momentin järjestelyillä. Työntekijäin eläkelain edellyttämää eläke-etuutta hakiessaan työntekijä kuitenkin sitä koskevassa hakemuksessa nimenomaisesti antaa suostumuksensa terveydentilaansa sekä sairautta, vikaa tai vammaansa koskevien asioittensa ilmaisemiseen. Koska näin

ei ole asianlaita tapaturmakorvausta koskevan asian vireille tulossa niin kuin edellä on todettu ja työnantaja joutuu tapaturmavakuutuslain 39 §:n 1 momentin nojalla tekemään vakuutuslaitokselle tapaturmailmoituksen jo otaksumastaan työtapaturmasta ja vastaavasti ammattitaudista, korostamme, ettei ehdotettuja 65 a §:n säännöksiä voida perustaa ilman muuta työntekijäin eläkelain osittain samankaltaisiin säännöksiin.

Todettakoon vielä, että nykyisessä sosiaalihuollon hallinnosta annetussa laissa olevia säännöksiä sosiaalihuollon viranomaisten tietojensaantioikeudesta laajennettiin vuonna 1975 annetun lain (712/75) muutoksella. Sen 21 §:n 1 momentin säännöksiä valtion ja kunnan viranomaisten tietojen antovelvollisuudesta on yleissäännöksenä tulkittava suppeasti siten, että tietoja annettaessa on muutoin noudatettava mitä erityislainsäädännössä on salassapitovelvollisuudesta säädetty. Lääketieteellisten selvitysten saantioikeus vastoin potilaan suostumusta on voimassa olevan mainitun lain 21 §:n mukaan rajoitettu sosiaalilainsäädännössä vain isyyden selvittämiseksi tarpeellisiin tietoihin ja muussa suhteessa on noudatettava salassapidosta ja sairaala-asiakirjojen julkisuudesta voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Myös tapaturmavakuutusasioiden selvittämisessä saatavat tiedot, jotka koskevat vahingoittuneen palvelusuhdetta, palkkaa ja eläkettä, olla siksi tärkeitä korvausmäärien selvittämiseksi, että ne tulisi saada käytettäväksi aina, kun tapaturma-asiaa korvaamismielessä käsitellään, jopa niitä jossain tapauksessa mahdollisesti koskevasta salassapitovelvollisuudesta riippumatta. Sen sijaan lääketieteellisten selvitysten ja vakuutetun terveydentilaan liittyvien tietojen hankkimisessa olisi käsityksemme mukaan tapaturmavakuutusasioita selvitetessä noudatettava edelleen niitä säännöksiä, jotka muussa laissa salassapitovelvollisuudesta on säädetty.

Edellä esittämämme perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvät 2., 3. ja 4. lakiehdotus hyväksyttäisiin valiokunnan mietinnön mukaisena, ja että 1. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/48) 45 §, *muutetaan* 2 §, 4 §:n 1 momentin johdantokappale, 5 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale, 6 §, 7 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 3 momentti, 18, 19, 20 ja 21 §, 22 §:n 1 momentti, 23, 24 ja 25 §, 26 §:n 1 momentti, 28 §, 38 §:n 2 momentti, 39 §:n 3 momentti, 41 §:n 1 ja 5 momentti, 42, 43 ja 44 §, 46 §:n 1 ja 2 momentti, 47 §:n 1 ja 2 momentti, 49 ja 50 §, 51 §:n 1 momentti, 53 ja 54 §, 54 a §:n 1 ja 2 momentti sekä 60 §,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 momentti ja 2 momentin johtokappale sekä 14 §:n 1 momentti 20 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (695/68), 6 § ja 7 §:n 1 momentti 16 päivänä kesäkuuta 1950 annetussa laissa (286/50), 16 §:n 1 momentti ja 20 § 23 päivänä joulukuuta 1971 annetussa (956/71), 18 ja 19 § sekä 26 §:n 1 momentti 7 päivänä marraskuuta 1958 annetussa laissa (440/58), 23 § osittain muutettuna 28 päivänä maaliskuuta 1980 annetulla lailla (238/80), 47 §:n 1 momentti 23 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa (1050/76), 53 § muutettuna 30 päivänä huhtikuuta 1959, 13 päivänä maaliskuuta 1964 ja 10 päivänä helmikuuta 1965 annetuilla laeilla (205/59, 137/64 ja 58/65), 54 a § 17 päivänä tammikuuta 1958 annetussa laissa (15/58 ja 60 § muutettuna mainitulla 23 päivänä joulukuuta 1971 annetulla lailla ja 29 päivänä joulukuuta 1976 annetulla lailla (1105/76), sekä

lisätään 14 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 20 päivänä joulukuuta 1968 annetulla lailla ja 19 päivänä joulukuuta 1969 annetulla lailla (812/69), uusi 4 momentti, 16 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 23 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2, 3, 4 ja 5 momentti siirtyvät 3, 4, 5 ja 6 momentiksi, lakiin uusi 18 a, 53 a, 53 b, 53 c, 53 d, 53 e ja 65 a § seuraavasti:

2—60 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

65 a §

Valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen tai laitos, julkisessa virassa oleva lääkäri, sairaala, eläketurvakeskus sekä lakisääteistä vakuutusta harjoittava vakuutus- tai eläkelaitos on velvollinen pyynnöstä antamaan tässä laissa tarkoitetulle vakuutuslaitokselle sekä muutoksenhakuviranomaiselle maksutta kaikki hallussa olevat käsiteltävänä olevat vakuutus- ja korvausasian ratkaisuun

vaikuttavat tiedot, *kuitenkin huomioon ottaen mitä muussa laissa on salassapitovelvollisuudesta säädetty*. Sama koskee työnantajaa ja työpaikkaterveydenhuollosta vastaavaa lääkäriä, jolla on tämän toimensa perusteella hallussaan vahingoittuneen terveydentilaa koskevaa aineistoa. Vakuutuslaitos on velvollinen maksamaan kohtuullisen palkkion tässä pykälässä säädetyn velvoituksen perusteella annetusta lääkärinlausunnosta.

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 1981

Eeva Kauppi
Helge Saarikoski

Helena Pesola

Anna-Kaarina Louvo
Anssi Joutsenlahti

